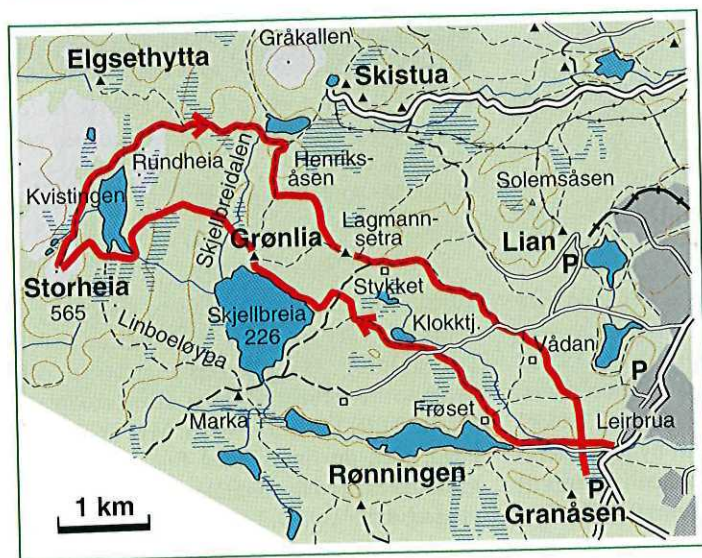

Lang sommertur til Bymarkas høyeste punkt

Leirbrua - Grønlia - Storheia - Lagmannseter - Vådan - Nilsbyen

15 km, på nye og gamle stier.

Turen går langs gamle seter- og turiststier. Fra gammelt kulturlandskap med gjen-grodd setervoller og idyller langs Skjellbreia til Grønlia. Videre langs TTs hundreår-gamle turiststi opp til Storheias vide utsikt. Tilbake på ekspresssti til Vintervannet og ned myrlendte Henriksåsen til Lagmannsetra forbi Vådan og tilbake til Leirbrua.

Kart: Beskrivelsen refererer til turkart over Bymarka, målestokk 1:25 000. Full dekning av o-kart, se egen oversikt på side 56/57.

Adkomst: Buss til Nilsbyen/Leirbrua/Wullumsgården. Evt. Trikk til Lian.

Turen: En gang var Leirbrua siste skysskifte langs kongeveien sørfra: Hovedhuset til "Giestegaard Leerbroen" fra 1700-tallet sto her helt til veien krevde mer plass i 1971. I

idrettens navn (Ski-VM i 1997) er nå skog og verdifulle våtmarker fortrent av anlegg og parkeringsplasser. Vi følger veien inn fra ski-undergangen ved Leirbrua (165 m), langs Leirelva et stykke og videre til Frøset (220 m). Har du sans for dramatiske og hemmelige steder, så ta av fra veien og følg heller bekken fra Nordmyra der den renner under stup og skrenter. Frøset gård ble kjøpt av kommunen i 1912 i forbindelse med

at Frøsetvannet (nå Store Leirsjøen) ble demmet opp til drikkevannskilde for byen rundt 1915. Følg stien nordover, inn i Byåsen bygdeallmenning og i retning Klokktjøna. Mens Bymarka var allmenning for byborgerne, tilhører bygdeallmenningen de gamle byåsgårder, som etterhvert ble eid av rike byborgere. I allmenningen, som i resten av marka ved slutten av siste århundre, var skogen snauhogd og med lite gjenvekst på grunn av beiting. I 1863 hadde f.eks. Frøset bare skog til ved og gjer-

defang, Lian bare til ved. Ikke før 1950-tallet var det igjen mulig å ta ut tømmer etter nærmere 60 års skogreisning og beiteforbud. Følg driftsveien over dammen på Klokktjøna (235 m), og skiløypa i retning Bangtjøna. Begge vannene ble demmet opp i 1961 etter at de var fullstendig gjengrodd. Siden 1990 har det vært bever i Klokktjøna, antakeligvis etterkommere etter beverne som ble satt ut i Leirsjøvassdraget. Vi følger den utydelige stien på sørsiden av myra rundt Bangtjøna forbi de knapt synlige restene av Bangvollen (anlagt av General Bang på Ferstad gård i 1790). Stien videre til Grønlia krysser den vestlige utløperen av myra og går opp på en kolle med en stor grensestein mellom Bymarka og allmenningen, reist i 1772 etter en grensestrid. Stien krysser den nyanlagte driftsveien (populært kalt "Sætres avenue") mellom Stykket og Marka og holder høyden fram til den møter skiløypa og senere turstien til Grønlia (265 m). Stien nede langs Skjellbreia (226 m) er mer idyllisk, men litt mer kronglete.

Fra Grønlia kan ferden videre følge turiststien til Storheia, anlagt av Trondhjems Turistforening rundt 1895. Den slynger seg elegant nordvestover fra baksiden av hytta i Grønlia, langs skogkanter på tvers av Skjellbreidalen og oppover i lia mot Svartdalen. Her åpner utsikten seg sørover mot Leinstrandmarka i den glisne blandingsskogen. Videre oppover mot demningen på Kvistingen følger stien skogkantene langs de store myrene, her og der litt utydelig. Fra dammen (435 m) går stien rett over myra sør for Kvistingen og opp langs bekken, krysser skiløypa og ... forsvinner. Tilsynelatende, for rett oppover til nordøstre skulder av Storheia har det ikke gått mange de siste hundre årene, og stien synes bare som rester etter gammel oppbygging i skogkanten.

Stien opp til toppen (565 m) passerer grunnmuren av hytta som TT reiste her i 1896 (solgt 1905, revet 1962). Hvil beina på bakken og øynene på den vide horisonten. Turen videre nordvest for Kvistingen og rundt Rundheia går også langs en opprinnelig TT-sti. Nystien forbi Rundheia går tvers over myrene (med drenering og mye grus) mens den gamle fortsatt er synlig i ytterkant av myra her og der. Følg den nye turveien fra ca. 1980 til utløpet av Vintervannet (382 m) (navnet henger i siden vinterveien til Byneset gikk over vannet), herfra kan du enten gå den utydelige stien innunder veststupet på Henriksåsen og opp på åsen, eller stien over Henriksåsen (440 m) i retning Grønlia. Der hvor disse stiene møtes oppe i Henriksåsen (380 m), tar en ny sti av østover og ned til Lagmannsetra (355 m). (Under Leangen gård, eid tidlig på 1700-tallet av Lagmann Abraham Drejer, derav navnet. Drift fram til 1898.) Skjellbreili som det finnes rester av i Henriksåsen, var seter under Kystad.

Skal du tilbake til Leirbrua, kan du følge veien om Stykket til Vådan (235 m). Ta av fra gårdsveien og følg sti opp til Bjørkhaugen, dette er en del av den gamle Bynesveg. Her er det avmerket gravrøyser fra yngre jernalder på vestsiden av stien, så dette er gammelt kulturlandskap. Like ved er Brennevinsdiket, som var vanlig hvileplass for dem som var på vei til eller fra Byneset gjennom Bergskaret, og navnet kan tyde på at her var stedet for styrkende påfyll. Du trenger kanskje ikke det, for det er kort vei til Nilsbyen (180 m) eller til Leirbrua (165 m) gjennom Enromskogen og forbi rideanleggene som Vådan gård har bygget.

Hjemreise: Som adkomst.